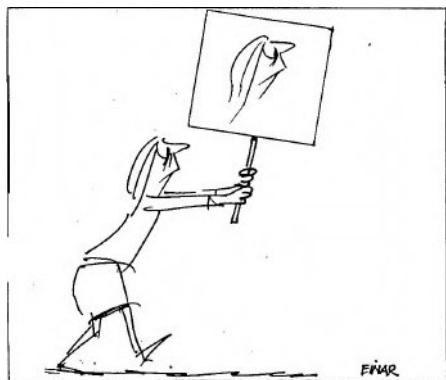

Självförverkligande

Självförverkligande är ett "in-neord", i varje fall i vårt land som hör till världens rika överklass. Och visst kan självförverkligandet bli en självupptagen lyx, om det inte kopplas till självkritik.

Men självkritik kan gå till överdrift och resultera i falsk ödmjukhet. Den som okritiskt bara är upptagen av sitt eget självförverkligande, blir som kvinnan på Einar Engebretsens karikatyr (nedan): hon marscherar genom världen med ett plakat föreställande ett förstorat självporträtt.

detta nummer av *Ny Värld* för diplomat fram afrikansk självkritik. En europeisk kvinnlig politiker kommer med erfarenheter av hur man kan bota politikerförakt med självkritik hos politiker. En ärlig marxist med långvarig träning i Östeuropa prövar sina teorier mot verkligheten i gerillakrigets Afrika.

Ett holländskt par berättar om självkritik och självförverkligande på familjeplanet. Och en ung skådespelerska skriver med utgångspunkt från sina erfarenheter på scenen och i hemmet.

B.J.

Självkritik

Diplomat:

– Vi behöver en ärlig självkritik. Ibland tar vi i den tredje världen till mycket lama orsaker, sa J E F Mhina, tills helt nyligen Tanzanias Norden-ambassadör, vid sommarens politikersession i Caux.

– Vi har inte tillräckligt med livsmedel, så vi skyller gärna på vädret. Vi säger att det inte har regnat men bortser från det faktum att vi har våra floder. En del av vårt land är rikt och bördigt. Men ändå, där den europeiske jordbrukaren kunde producera 1000 ton majs, producerar den inhemske jordbrukaren bara 500 ton. Vi behöver se på sådana problem som bristande effektivitet och dålig organisation. Vi säger att vi inte har tillräckligt med utrustning, men även när vi har traktorer är de inte alltid ordentligt smorda och servade och de lämnas kvar ute i regnat. Om vi använde vår begränsade utrustning på ett riktigt sätt, kunde vi kanske producera all den mat vi behöver. Då kunde vi få ta emot hjälp i form av teknologi i stället för livsmedel.

– Vi från den tredje världen som har bott i Europa behöver inte få höra om hur stor klyftan är mellan i- och u-länder. Vi har upplevt det. I Stockholm, där jag bodde i fem år, kan man gå in i ett stort varuhus och köpa allt man vill. I Dar es Salaam måste man stå i kö för att få tag i socker, matolja och andra baslivsmedel.

Forts. sid. 6: Diplomat

Politiker:

– Jag höll med glatt mod på att klättra upp för maktens steg i riksdagen och använda alla de vanliga själviska, splittrande och halvsanna tricken i politiken, fastän jag trodde jag var en kristen, sa Margit Borg-Sundman, tidigare finländsk riksdagsledamot, i Caux i augusti.

– Då mötte jag en grupp från Finland som hade varit i Caux och som tillsammans kände ett djupt ansvar för vårt lands ledare. De hade omsorg och gav mig en helt ny vision för vad mitt arbete kunde betyda för mitt land och för världen.

– De talade om absoluta moraliska normer och om att ta tid i stillhet för att lyssna efter Guds ledning. "Hur kan en politiker tillämpa absoluta moraliska värderingar i sitt arbete?" tänkte jag. "Och hur kan en politiker få tid att tänka mitt i alla sina aktiviteter."

Forts. sid. 6: Politiker

POLITIKERSAMLINGAR I CAUX över alla nations- och partigränser började för några år sedan på initiativ av en socialdemokratisk förbundsdagsledamot. I år deltog bl a Margit Borg-Sundman och ambassadör Mhina tillsammans med politiker från åtskilliga europeiska och afrikanska parlament och från Japan, liksom också företrädare för näringsliv och fackföreningsrörelse från både i- och u-länder.

Efter 14 års exil:

Teorierna möter verkligheten

En ärlig marxist återvänder till sitt afrikanska hemland efter fjorton års träning i Östeuropa och Afrika. "Ibland märker man att vissa teorier är motsägelsefulla först när man försöker omsätta dem i praktiken", säger han i nedanstående intervju med K. von Orelli i Caux-Information. Inför den afrikanska verkligheten reviderar han inte bara en del av sina teorier utan också sitt sätt att leva.

Klyftan mellan lära och liv, teori och praktik, är ju ett problem inte bara för marxister utan för de flesta andra. Därför har nedanstående intervju ett ärende till många, inte minst i Sverige.

Liksom tiotusentals andra i Zimbabwe var jag länge i landsflykt. Jag var borta i fjorton år, min fru i åtta. Jag var sjutton år 1966 när jag måste fly. Jag kom till Zambia för att utbilda mig för den väpnade befrielsekampen. Eftersom partiet tyckte att jag ännu var för ung sattes jag i flykting-skola för att avsluta grundskolan. Sedan skickades jag till Sovjetunionen där jag studerade marxism, ateism, statskunskap, ekonomi och utvecklingsländernas problem.

Därefter fick jag militär hårdträning i ett läger vid Svarta havet. Via Mellersta östern skickades jag sedan till Afrika för särskild utbildning i gerillakrig.

Så blev jag politisk kommissarie. Som övertygad marxist-leninist fick jag den särskilda uppgiften att eliminera all sorts religiositet från gerillalägren. Vi var övertygade om att religionen försvagade soldaternas kampmoral.

UNDERJORDISKT ARBETE

1971 var den politiska ledningen för Zimbabwes frihetskamp splittrad. Den marxist-leninistiska grenen, som jag tillhörde och som befann sig i exil, hade skjutits åt sidan. Under ett år arbetade jag under jorden. Sedan studerade jag under ett täcknamn juridik i Zambia och blev så småningom advokat. Hela tiden arbetade jag för Zimbabwes befrielse.

För marxist-leninismen i Afrika är ras- och klasskampen identiska. De vita är kapita-

listerna som måste likvideras och det svarta proletariatet måste erövra makten.

REAKTIONÄRER I EGNA LED

1980 återvände jag till Zimbabwe för att delta i valet. När jag kom hem fann jag en nationalistisk svart befrielseerörelse, där ledarskapet representerade samma intressen som de vita gjort förut. De eftersträvar inte proletariatets diktatur. Då tänkte jag att klasskampen måste nu börja mot de reaktionära kapitalistiska krafterna i våra egna led. Också efter det svarta maktövertagandet måste kampen mot klassfienden obönhörligen fortsätta.

Men den stora massan i Zimbabwe var entydigt emot kriget. De ville ha fred. Jag var medveten om en inre konflikt. När jag såg verkligheten i Zimbabwe i ögonen kunde jag inte längre acceptera principen om den permanenta kampen. Ur pragmatisk synvinkel var det meningslöst att fortsätta den. Ibland märker man att vissa teorier är motsägelsefulla först när man försöker omsätta dem i praktiken. Då visar de sig var gammalmodiga och onyttiga.

Just vid den tiden träffade jag oväntat några människor som arbetade för moralisk upprustning. Marxistiskt tänkande krävde fortsatt våld och krig. Moralisk upprustning visade vägen till någonting som var nödvändigt för landets utveckling: försoning mellan raser och stammar.

I praktiken började detta på min arbetsplats. Vår avdelning

på stadsförvaltningen hade hittills varit reserverad för vita. En kollega och jag var nu de enda svarta på avdelningen. Jag brukade diktera brev som vita sekreterare skulle skriva ut. Ofta ändrades formuleringarna i mina brev. Mitt hat mot de vita växte. Jag samlade på alla bevis på de vitas herrefolksattityd. De behandlade ju oss som tjänare när de nu äntligen skulle ha arbetat som våra jämlikar, för att inte säga underordnade. Men de ville inte erkänna mig som chef. Jag växade aldrig ett ord med någon vit som kom in på mitt kontor. Vi umgicks per budbärare. Situationen blev bara värre. Jag kände mig nedslagen.

BIDRAG TILL FÖRSONING

Några ord i en film, *Gryning över Zimbabwe*, hade slagit ned i mig. Det var en svart nationalist som sa: "Man kan inte förändra en människa som man hatar. Om man hatar honom gör man honom bara värre." Mina ögon öppnades för konsekvenserna av mitt hat på arbetsplatsen. Jag var delvis själv ansvarig för spänningarna med de vita. Jag bad en vit sekreterare om förlåtelse för mitt hat och min avvisande inställning. Tydligt pratade hon med de andra sekreterarna. Fr o m nu skickades inte några budbärare oss emellan. Sekreterarna kom själva med de utskrivna breven och frågade om vi var nöjda med dem. Det var mitt bidrag till försoning mellan raserna.

Moralisk upprustning betydde också försoning mellan stammar- ▶

Frigörelse är bara början

Hennie och Johannes de Pous är holländare. Vi återger här delar av ett anförande de hållit på temat "frigörelse".

HENNIE: När Johannes och jag gifte oss ansåg jag mig vara en ganska modern kvinna, men jag måste erkänna att jag helst vill vara den som bestämmer, därför att jag anser att jag vet bäst hur hemmet skall skötas. Men då fråntar jag ju honom en chans att ta fullt ansvar — till och med beträffande uppfostran av vår tvåårige son.

En kvinna kan bli en stor eller liten diktator på sitt eget område, oftast hemma, och då händer det lätt att hon kör ut sin

Han finner en tillflykt i sitt arbete eller i något annat. Och då får barnen inte en riktig pappa. Jag vill inte påstå att det "faderlösa" samhället bara är mödrarnas fel. Men det kan hända att vi bidrar med vissa attityder.

Jag är för kvinnoemancipationen. Det är en rörelse som måste tas på allvar som en reaktion mot det som varit och är fel. Jag anser att kvinnor kan och bör ta ett lika stort ansvar som männen, utan att förneka sin kvinnlighet. Vi behöver vara fullt ut lika ansvariga för utvecklingen i världen, och då måste männen bli ansvariga med oss inom hemmet, annars fungerar det inte.

Familjen de Pous

Den frigörelse vi talar om behöver ha två inslag, enligt min mening. För det första: En vilighet att låta oss befrias från själviskhet, exploatering och den brist på kärlek som finns hos alla, inte bara hos männen.

För det andra behöver vi ett mål utanför själva kvinnoemancipationen. Ett sådant kan vara att kvinnor får arbeta både utanför och innanför sitt eget hem för att ge tro, hopp och en målsättning åt den kommande generationen.

Många kvinnoaktivister ser på sina barn som ett hinder för att nå sin egen bestämmelse. Jag kan förstå den känslan. Jag

själv måste få det att fungera att vara mamma till ett barn (och snart till två) jämsides med ansvar för andra saker. Och man kan inte alltid göra båda. Många gånger måste man välja.

Jag tror att när man har en målsättning som når ut till samhället, t o m till hela världen, utan att hoppa över den omedelbara omgivningen, behöver man inte vara oroad över att förverkliga sig själv: Det händer bara!

JOHANNES: Jag skulle vilja ge ett förslag. En hel del män, och jag är en av dem, behöver frigöras från stolthet. Jag tycker det är fruktansvärt svårt att be om förlåtelse när jag har gjort något fel. Ofta händer det att något trasslar till sig hemma hos oss. Vanligtvis exploderar min fru. Och jag blir tyst och säger ingenting. Ibland kan det ta flera dagar innan jag kommer ur mitt dåliga humör. Jag tror det helt enkelt beror på en brist på ärlighet hos mig om hurudan jag verkligen är, och så är det min stolthet som står i vägen. Jag tror jag har börjat bättra mig på den punkten, inte minst tack vare min fru. Perioderna av tystnad börjar bli kortare och kortare, även om vi inte helt lyckats bli av med dem.

na. Ni känner kanske till spänningarna mellan huvudstammarna Shona och Ndebele. I februari 1981 dödades flera hundra vid sammanstötningar i och omkring min stad. Politikerna tycktes inte vara villiga att ta sin del av ansvaret för det som skett.

I denna spända situation möttes svarta från båda stammarna och några vita. Vi kände alla till moralisk upprustning. Vi försökte ta reda på vad folk i allmänhet upplevde som orsaken till oroligheterna. De flesta menade att oförsiktiga uttalan-

den av politiker som berömde det ena partiet och angripit det andra hade skärpt de spänningar som redan fanns där, tills explosionen kom.

Vi kom fram till att politiker från båda sidorna tillsammans borde träda fram inför offentligheten med en försäkran att frihetens fördelar skulle komma båda sidor till godo i samma utsträckning. Från en gemensam plattform måste de tala försoningens språk om vi skulle undvika framtida katastrofer.

Övertygade om att detta var den riktiga vägen för vi till Salisbury, Zimbabwes huvudstad.

Vi hade med oss ett försoningsmanifest "Unity starts with you" (Enigheten börjar med dig). Vi var tre svarta — två Ndebele och en Shona — och två vita. Där träffade vi politiker från båda partierna, bland dem parlamentets talman, vice premiärministern och chefredaktören för tidningen *Sunday Mail*. Senare kom ministrar från båda partierna till krisområdet och talade till den oroliga befolkningen.

Vi hade börjat kampen för försoning och vunnit en första seger. Men mycket återstår att göra.

Våldet i storstäderna

Britter ber om hjälp

Till världskonferensen i Caux kom en man som är ansvarig för relationerna mellan raserna i Liverpool, en av de städer som under sommaren skakats av kravaller. Han hade med sig en inbjudan undertecknad av västindier, afrikaner, asiater, muslimer och vita engelsmän som arbetar på att förbättra relationerna mellan människor av olika raser, nationaliteter och religioner i Englands storstäder.

Inbjudan var riktad till afrikaner som deltog i Cauxkonferensen. "I denna kritiska tid tror vi att ni från Afrika har något viktigt att komma med", står det i inbjudan. "De konfliktlösningar ni kommit fram till, i relationerna mellan in-

...Det finns en gräns för vad en regering kan göra med rashatet. Den kan begränsa dess uttrycksmöjligheter men inte dess existens. Sjukdomen finns hos individerna, och det är individerna som måste bekämpa den hos sig själva och hos andra genom att avvisa de lättköpta fördomarna i vårt dagliga samliv. Detta är en moralisk fråga att kämpa för och dessutom någonting praktiskt, därför att det är i allas intresse att vi kan leva tillsammans i harmoni.

The Times 1981-07-10

divider och grupper, kan återge oss hopp om att någonting kan göras. Ni kan visa oss hur vi människor kan leva ett människovärdigt liv med respekt för varandra tvärs över alla

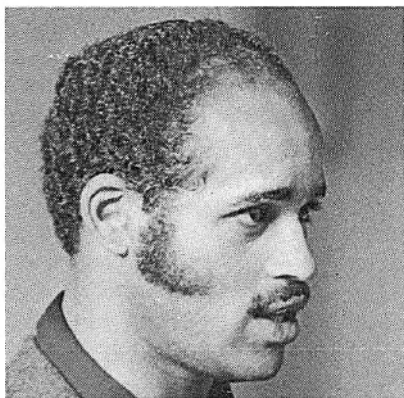
skiljelinjer mellan ras, hudfärg och religion."

Det var en ödmjuk bön om hjälp, och den fick ett helhjärtat gensvar. Afrikaner från Zimbabwe, Nigeria, Tanzania, Etiopien och Sydafrika reste till England från Caux. Bland dem var en svart sydafrikan från Soweto, en etiopisk flykting som hade varit poliskommissarie i sitt land samt representanter för Shona- och Ndebelestammarna och den vita minoriteten i Zimbabwe.

Afrikanerna besökte Sheffield, Liverpool, Manchester, Coventry och Bristol. De träffade borgmästare, poliser och arbetslösa svarta och vita. De talade vid konferenser mellan representanter för olika raser och grupper, och de delade med sig av sina erfarenheter av att stifta fred och åstadkomma försoning i kritiska situationer på olika håll i Afrika.

Tre unga britter – tre attityder

'Jag ville bli miljonär'

MIGUEL RICHARDS kom till England från Västindien. Han jobbar i sin fars byggnadsfirma. Familjen Richards bor alldeles intill Brixton-området där våldsamma kravaller bröt ut under påskhelgen i år:

– Jag vet att våld inte kommer att skapa den verkliga förändring som är nödvändig i människors hjärtan. Ändå förstår jag hopplösheten som mitt västindiska folk känner. Jag vet att de känner sig stå utanför samhället och det lett till explosionen i Brixton t ex. När vi bränner bilar och hus och kastar bensinbomber, då har vi tappat bort det vi egentligen tror på.

När jag söker de djupare orsakerna till oroligheterna, tänker jag på vilka motiv vi kan ha haft för att slå oss ner i England.

För min familj var det gratis skolundervisning och möjligheten att tjäna snabba pengar som drog, och så den sociala välfärden. Man hoppades få en bra utbildning, tjäna pengar och resa hem igen för att kunna leva ett bekvämt liv. Man kunde godta ett lågstatusjobb en kortare tid för att komma igång. Men frustrerade ungdomar i andra generationen, de som är födda i England, finner att de inte kan få några jobb när de gått ut skolan. Jag ville också tjäna stora pengar. Mitt mål var att skaffa mig en

miljon och inget i världen skulle hindra mig. Men nu är mitt mål annorlunda: jag vill kämpa för ett rättvist samhälle med lika möjligheter för alla, där absoluta moralnormer accepteras av vita såväl som av svarta. □

'Jag låtsades inte om skällsorden'

NITHIN SHUKLA är ursprungligen indier men född i Kenya. Hans familj har haft sitt hem i Newcastle i norra England de senaste nio åren. Som socialarbetare har hans far en speciell uppgift i att försöka förbättra förhållandet mellan de asiatiska invandrarna och den vita engelska befolkningen. Nithin studerar i Manchester.

— När jag gick i skolan var vi bara fem färgade elever bland 1200 vita. Jag låtsades som om jag inte hörde skällsorden. Ofta var jag bitter. Så mötte jag folk som arbetar för en moralisk och andlig upprustning. Min bitterhet försvann. Jag lärde mig hjälpa dem som diskriminerar. Det kunde jag inte förut när min bitterhet stod i vägen.

et har ofta varit spánt i Newcastle, men i år då så mycket våld bröt ut var det lugnt i vår stad.

Min pappa har arbetat målmedvetet för bättre relationer mellan raserna. Han började med att ta kontakt med kyrkan. Vi är hinduer och ville gärna visa kyrkan vad vår kultur och religion går ut på. Vi fick arrangera möten i församlingshemmet under ett veckoslut och vi bjöd på indisk mat. Andra kyrkor följde exemplet, och vi lärde känna varandra på ett sätt som ökat förståelsen mellan de religiösa grupperna.

Men naturligtvis blir det motstånd när man gör någonting för förtroende och förståelse. Fast motståndet kan vara ett tecken på att man är effektiv! Min pappa arbetar i en kommitté för att förbättra rasrelationerna. En gång om året offentliggör den en rapport. När rapporten talade om de förbättrade relationerna mellan asiaterna och polisen, fick vi våra fönsterrutor inslagna och blev utsatta för anonyma telefonsamtal med hotelser om att vi skulle bli utkastade ur landet.

Nationella Fronten (en extrem högerorganisation) ville skrämra asiaterna och höll en stor demonstration. Vänsteraktivisterna krävde att vår kommitté skulle sammankalla en motdemonstration. Men det skulle antagligen bara ha slutat med våldsamheter som inte löser några problem. Vi sa nej och beslöt i stället att ordna ett stormöte i rådhuset. 1200 människor kom, bland dem kommunalpolitiker, parlamentsmedlemmar, biskopar, studentkårens ordförande och folk från TV:s nyhetsredaktion.

England är i kris med all sin arbetslöshet, speciellt bland invandrarna, där även bostadsstandarden är låg. Men England är mitt hem. Allt som händer där angår mig. Och jag är inställd på att tjäna samhället. □

'Dom skräpar ner mitt England'

PATRICK TURNER bor i Oxford. Hans far är journalist och författare. Patrick blev färdig med skolan förra året och reste till Indien på ett halvår.

— Under det halvår då jag var borta hemifrån upptäckte jag hur otroligt mycket jag tycker om England! Så kom jag hem och mycket snart bröt det ut kravaller och upplopp på olika platser i landet. Jag som är en stolt, vit och rik engelsman tyckte det var hemskt att detta skulle hända. De skräpade ju ner "mitt" England med sina kravaller. Jag varken ville eller kunde förstå känslorna hos dem som satte igång dem. Helst ville jag att våld skulle bemötas med våld. Men själv ville jag absolut inte bli in-dragen.

Nu har jag märkt hur likgiltig jag egentligen är, hur många fördomar jag har, och hur gärna jag vill vara i fred. Just såna attityder är det som kravallmakarna vill åt i vårt samhälle.

För det första vill jag ändra mig på de här punkterna. För det andra vill jag förplikta mig att lyssna till Gud och lyda honom. Det är det viktigaste i alla förhållanden. Och för det tredje skulle jag vilja träffa en del av människorna i storstäderna som varit med om oroligheter och ta reda på vad de verkligen känner.

U-hjälp på hemmaplan

U-hjälp — när man hör ordet tänker man på stora miljonslukande projekt, på en procent av BNP till u-länderna, på riksdagsdebatter om vad man skall prioritera.

Men häromdagen träffade jag en man som praktiserar en form av småskalig utvecklingshjälp på sitt jobb. Han är docent i en av våra universitetsstäder. I samma stad finns en man från Afrika. Han hade fått ett stipendium för att forska i Sverige. Hans projekt skulle kunna förbättra jordbruket i hans hemland.

Men nu hade chefen på hans institution och en expert som skulle handleda stipendiaten blivit osams. Det slutade med att experten gav sig iväg, arg och besviken. Och där satt man-

nen från Afrika. Hans stipendium löpte ut om några månader, och det såg ut som om han skulle få resa hem som en misslyckad forskare med ett ofullbordat projekt.

Chefen var inte heller glad över vad som skett. Han sökte upp docenten och bad om hans hjälp. De resonerade igenom situationen och arbetade tillsammans en tid för att hjälpa stipendiaten. Docenten fann emellertid att de inte skulle klara jobbet utan den avvikne expertens hjälp och klargjorde detta för chefen.

Resultatet blev att chefen svalde sin stolthet och kallade tillbaka experten som offrade sin semester för att jobba med stipendiaten. Det ledde senare till en doktorsavhandling.

Kvällen före disputationen och disputationsmiddagen tog docenten mig med till stipendiatens studentlya. Den dominerades av ett stort kylskåp och en frys. Där fanns doktorsmiddagen för 60 personer, lagad av stipendiaten själv med någon hjälp av docenten, dennes son och en afrikansk student i samma hus.

Det blev en spännande och intressant disputation. Och så följde den första (?) doktorsmiddag i den staden som lagats av doktoranden själv. Härlig afrikansk mat, musik, dans och mycken glädje i många timmar.

Det lyckligen genomförda projektet kan föra jordbruket i ett u-land några steg framåt. Men en av förutsättningarna var att en docent och en institutionschef tillämpade småskalig utvecklingshjälp i sin näromgivning.

Bror Jonzon

Diplomat:

Forts. fr. sid. 1

Man har ingenting emot att stå i kö — det är ett tillfälle att träffa sina vänner — men man är förfärad inför tanken på hur länge detta förhållande ska fortsätta.

— Fruktan, begär och misstroende har skapat många problem. De moraliska normerna började att sjunka i Europa, men detta händer nu också bland det afrikanska ledarskapet. Det är en allvarlig situation som vi behöver ta itu med. Första steget är ärlighet. □

Politiker:

Forts. fr. sid. 1

— Men så lärde jag mig att finna tid för stillhet. Jag såg på min almanacka med stolthet. Jag ville gärna visa människor hur fyllda mina dagar var: upptagen, upptagen, upptagen. Jag tog en penna och gick igenom min kalender. "Cocktail party" — jag trodde det var mycket viktigt att visa sig överallt. Jag strök det. Sedan såg jag "mannekänguppvisning". Det var lika bra att inte gå dit heller, även om det skulle ha varit bra

att träffa kvinnorna där. Jag strök det. Och sedan var det en av de många kommittéer jag tillhörde. Jag kunde sända min ersättare. Och efteråt observerade jag att konstigt nog hade den kommittén överlevt utan mig.

— Jag hade stort behov av stillheten i andra saker också. Jag kommer speciellt ihåg en dag när jag hade sagt några mycket fula ord till en riksdagsledamot i ett annat parti, när vi hade varit i luven på varandra om en ny lagstiftning. Jag gick hem, mitt samvete sov och jag sov gott också den natten. Följande morgon lyssnade jag i stillheten och väntade mig fina tankar från Gud. Men bara ett ord kom till mig, namnet på den andra riksdagsledamoten. Jag tänkte: "O nej, Gud, du förstår dig inte på politik. Om jag går och ber om förlåtelse, tror hon att jag ber om ursäkt för mina åsikter, medan jag enbart syftar på mitt uppträdande." Men namnet bara kom igen och igen. Så jag begav mig till riksdagen och när jag kom fram i stora entréhallen, var den enda personen där denna kvinnliga riksdagsledamot. Min bön om förlåtelse och vår handskakning var en början till enighet tvärs över partilinjerna. Och enighet är mycket viktig för Fin-

land, ett land som utkämpat tre krig för sitt oberoende.

— Vi två fann ett mycket praktiskt samarbete. Vid en tidpunkt när vi hade arbetsmarknadskonflikter och strejker, låg det en proposition på riksdagens bord om att höja ledamöternas löner. Vi två diskuterade det. Jag kände att det inte var rätt att höja våra egna löner vid en sådan tidpunkt och jag talade emot propositionen i debatten. Den andra ledamoten stödde mig. Det var mycket — samt för de andra 200 ledamöterna, men de kunde inte göra något åt det. Så vi höjde inte våra löner.

— Jag valdes till riksdagen gånger. I min första valkamp lovade jag väljarna guld och gröna skogar. I den sista frågade jag bara varför Finland med sin höga levnadsstandard, bra skolväsende och ekonomiska stabilitet upplevde ett moraliskt sammanbrott. "Varför saknar ungdomen tillfredsställelse och målsättning?" frågade jag. Jag bad väljarna att hjälpa politikerna att tillämpa högre normer i sitt arbete. Min partisekreterare sa: "Du är slut som riksdagsledamot." Men faktum var att jag fick fler röster än någonsin tidigare.

STOCKHOLM. Olof Palme rannsakade sig själv i ett tal på partikongressen i förmiddags.

AKTSAMHET

- Vi har skapt en unik miljöpolitik, men inte talat särskilt mycket om hur omsorgen om miljön också kräver aktsamhet och varsamhet hos var och en.

- Det är i så fall en ganska stor underlåtenhetssynd.

INTE BARA SKATT

- Tro inte att du har gjort ditt när du har betalt din skatt för att finansiera vården.

- Du behövs också som medmänniska.

- Vi kan inte krympa människors liv till en fråga om utbud och efterfrågan. På de

djupaste sociala och mänskliga hänsynen kan man inte sätta ett pris.

- Solidariteten måste vara vägledande. Inte ekonomiska relationer och djungelslag.

- Finns det en drivkraft som kan få dig att arbeta och investera för att göra livet drägligare för de handikappade, för barn som haft det svårt i sin uppväxt, för de sjuka, för de gamla?

Palme pekade på två saker som måste vara vägledande för socialdemokraterna:

1. Människors lika värde.
2. Att var och en ska handla så som han vill att andra ska handla mot honom.

Ur artikel i
Aftonbladet 81-10-01

Att bygga broar mellan människor och länder var temat för det ungdomsläger för moralisk uppbyggnad som i början av augusti hölls på Tirley Garth i nord-västra England.

Läger

- Det var alltså på detta ställe som ca 40 ungdomar och ungefär lika många äldre, från 13 olika länder, hade samlats första veckan i aug.

- "Vänder du dövörat till när folk talar om problem inom industrin, skolan eller i hemmet? Eller vill du vara med och bryta ner de murar som skiljer oss åt och blir en brobyggare mellan människor?"

Ungefär så stod det på inbjudan som jag fått.

Utdrag ur *Dagen* 81-09-16

Dialog

Världens uppmärksamhet är riktad mot våra olika vittnesbörd inom de stora religionerna. Man söker hela tiden skillnaderna. För att hålla modet uppe hos alla, som dock tror att vi har en gemensam uppgift, bör det ibland påpekas att det sedan länge pågår intensiva arbeten inom den romersk-katolska kyrkan med ärkebiskop Franz König från Wien som nuvarande ordförande, inom Kyrkornas världsråd i den stora kommittén för Dialog mellan folk från levande ideologier och trossystem

Saxat ur *Nya Wermlands-Tidningen* 81-09-09

Stilhet

- Mycket kom fram under dessa stunder. En flicka var ärlig om sin avundsjuka och att hon ville bli av med den. En annan berättade om hur hon hatat sin pappa som var alkoholist, men bett honom om förlåtelse för sitt hat och att han tack vare det fått styrka nog att sluta dricka.

- Ja, det är händelser som dessa som ger en hopp inför framtiden. Jag tror att det är genom att börja med sig själv och sin egen familj, som man kan ändra situationen i världen i dag - eller som refrängen löd i en av sångerna som musikgruppen framförde:

"Every man can be a new man"
(Fri översättning:) "Alla människor kan bli annorlunda"

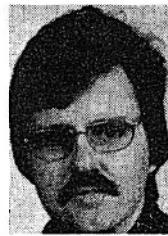
Charlotta Rydgård

samt man och man emellan i praktiskt humanitära sammanhang över hela jorden. Särskilt bör man kunna nämna de försök till samarbete och gemensam bön, sökande efter Guds ledning som skett inom ramen för moraliskt uppbyggnadsarbete i Caux, Schweiz, samt på alla andra kontinenter.

Har vi något annat val än att söka se ödet som förenar utan att för ett ögonblick blunda för svårigheterna?

Monica Hassler

Saxat ur *LO-TIDNINGEN* Nr 37/1981

Claes Hermansson,
lärare,
Runöskolan

Tvåfrontsslag om samhällsmoralen

Ytterligare en front

Krisprogrammet är således en viktig front mot både den ekonomiska och moraliska krisen i samhället. Förutom politiska åtgärder på det ekonomiska området för att häva den moraliska krisen borde vi öppna ytterligare en front mot skatte- och bidragsfiffel och fiffel över huvud taget. En front på det mer personliga planet.

Det handlar om en ettidförändring i moralfrågor.

Övertro på politiska åtgärder

När det emellertid gäller sådana saker som fostran till ärlighet, som läroplanen framhåller, förefaller det mig dock, utifrån viss erfarenhet av skolan, som om många lärare tycker sådant här är jobbigt att behandla och kanske finns det därför brister på detta område.

Om det emellertid brister i behandlingen av sådana här saker, så är lärarna nog i gott sällskap med partier av olika slag. Från deras sida talas alltför ofta diffust om "kristna värden". Ofta tycks man ta för givet att ärligheten kommer automatiskt.

Liksom demokratin verkar det dock som om ärligheten - som bör vara en viktig del i de "kristna värdena" - ständigt måste återvinnas.

Religionsundervisningen kan ju dock användas - och så har nog Gud tänkt det, om han nu finns, är det väl bäst att tillägga - till att fostra eleverna till ärlighet. (Självklart ska

sådant här tas upp även i andra ämnen.) Naturligtvis krävs det då också att det omgivande samhället starkt engagerar sig i moralfrågor.

Av dem som arbetar för ett annat och i alla avseenden mer moraliskt samhälle, krävs dock både mod och personligt föredöme för att kunna vinna andra människor för detta samhälle.

Det går naturligtvis inte att nöja sig med att hänvisa till att de goda egenskaperna uppstår först i det nya samhället.

Tillvarata de goda krafterna

Arbetsarrörelsen är ju i grunden en moralisk rörelse genom att den klart tagit ställning mot orättvisor och brister i samhället. På så sätt kan rörelsen också vara en stark kraft gentemot samhällsmoralens upplösning.

I avvaktan på att krisprogrammets åtgärder genomförs - åtgärder som det naturligtvis kan bli politisk strid om - krävs dock att vi alla, oavsett partifärg, även på det personliga planet tillsammans börjar diskutera, analysera och agera på olika sätt i moralfrågor av den typ som berörts här. Alla goda krafter måste tas tillvara.

På kort sikt finns det givetvis människor som tjänar på samhällsmoralens upplösning. På lång sikt lär det nog dock bara finnas förlorare. Det är hög tid att öppna båda fronterna i slaget om samhällsmoralen. Ärligt är skönt. □

Vi kulturarbetare

Vi kulturarbetare — har vi tänkt på vårt ansvar? Vi är på ett speciellt sätt tongivande och mångas blickar är riktade mot oss. Kan vi komma ur det själviska användandet av kulturen och använda det vi har att ge för något högre ideal? Kan vi själva hitta ett högre mål som motiverar oss?

Det betyder inte att vi presenterar fixa och färdiga lösningar för andra människor. Men varför inte mana till ett konstant sökande efter livets mening, efter sanning?

Det verkar som om vi själva måste klart fråga oss vad vi lever för.

För att konsten skall återfå den kraft och vara den livgivande källa som den är ämnad att vara måste en ny *skapande* kraft komma till dess frambringare. Och förvisso är det skillnad på skaparkraft och självhävelsebegär.

Hur kan detta nya liv som konsten behöver bli möjligt?

Konst kommer av kunnande. Kanske måste konsten finnas till för att kunna hela människan och ge hopp.

När man ger pjäser som desillusionerar och skapar fruktan, vad är då motiven bakom? Jag

tänker på vilken fördärvande makt fruktan är. Är det verkligen rätt att sätta konsten till verktyg för undergrävandet av den samhällsmoraliska etiken? Görs detta ofta av bristande insikt eller är det ett medvetet sätt att få människor att känna hopplöshet?

Jag tror att teatern är ämnad att vara ett gott medel, inte ett självändamål. Om vi börjar tänka på vår nästa skulle vi komma ur det själviska användandet av teatern. När jag står ansikte mot ansikte med ärlighet, renhet, osjälviskhet och

Eva Hovstadius, skådespelerska, sångerska och trebarnsmor från Bara i Skåne.

Utgivarkorsband

kärlek — det gudomligas väsen — då får jag som människa (och som kulturarbetare) mina rätta proportioner.

Med människor vars motiv blivit förvandlade kan teatern och konsten återfå sin kraft och vara den livsinspirerande källa som de är ämnade till.

Varje människa lever i ett manhang. Att tänka på detta stora sammanhang gör att hela ens liv blir en del av kulturen. Det vi ger på scenen är ju ingenting annat än en spegling av livet vi lever. Jag har aldrig ångrat att jag lämnade teatern för att ägna mig åt min familj. Att få bli hel i uppgiften att vara maka och mor är en stor gåva. Men allt detta utesluter inte ett stort intresse för teater och musik.

Att vara där jag behövs mest just nu, just här, är ett spännande sätt att leva. Det är omväxlande och lärorikt. Teatern och musiken som jag älskar blir en del av livet som helhet, inte ett självändamål.

Eva Hovstadius

Julklappsdays igen!

I kampen mot inflationen är alla sätt bra utom de tråkiga. Ny Värld:s redaktion har sitt eget sätt:

Vi behåller samma låga pris för 1982, 35 kronor för ett helt års prenumeration.

Vill du ge en julklapp som varar hela året, så ge en GÅVOPRENUMERATION på Ny Värld. Sätt bara in kr 35:- på postgiro 70 98 70-0, Idé och Kultur. Skriv julklappsmottagarens namn och adress på talongen.

Hos Idé och Kultur kan du också beställa bra och billiga barnböcker: den klassiska barnboken GLADA FAMILJER, (ny upplaga) kr 20:-, och den nyutkomna, rikt illustrerade LOK-MÄNNISKOR, kr 29:-.

Nästa nummer

av *Ny Värld* kommer till jul.

Tema: FRED PÅ JORDEN

- Vad är fred?
- Vad kan vi göra?

Bidrag välkomnas snarast, särskilt från läsare med erfarenheter av att stifta fred, i små eller stora sammanhang.

Red.

Ny Värld, organ för Stiftelsen för Moralisk upprustning, utkommer med 6 nummer per år. **Utgivare:** Idé och Kultur, Sveavägen 34, 6 tr, 111 34 Stockholm. Tel. 08/10 34 56. **Prenumerationspris** per kalenderår: Sverige och Finland Skr 35:—, postgiro 70 98 70-0, Idé och Kultur, Stockholm. **Lösnummerpris:** Skr 3:50. **Ansv. utgiv.:** Lennart Sjögren. **I redaktionen:** Håkan Ahlman, Gunlög Fur, Bror och Gerd Jonzon, Nils-Erik och Ann-Kristin Särnbrink. **Produktion:** Lars Rengfelt. **Distribution:** Alf Söderlund. ISSN 0347-2272. Schmidts Boktryckeri AB, Helsingborg 1981.